

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Langáška (soudce zpravodaj), soudce JUDr. Petra Průchy a soudkyně Mgr. Jany Brothánkové v právní věci žalobkyně: **O. H.**, zastoupená Mgr. Tomášem Hofrichterem, advokátem, se sídlem Bašty 415/6, Brno, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 24. srpna 2015, č. j. MV-109553-3/SO-2015, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. června 2016, č. j. 5 A 209/2015 - 42,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobkyně **se zamítá.**
- II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobkyně Mgr. Tomáši Hofrichterovi, advokátu, se sídlem Bašty 415/6, Brno, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 12.819 Kč, která mu bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Žalobou podanou k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“) se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí žalované ze dne 24. srpna 2015, č. j. MV-109553-3/SO-2015, jímž bylo zamítnuto odvolání a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky ze dne 2. července 2015, č. j. OAM-1343-44/PP-2014.

Tím byla podle § 87e zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zamítnuta žádost žalobkyně o povolení k přechodnému pobytu na území České republiky, neboť žalobkyně se dopustila obcházení zákona účelovým uzavřením manželství s občanem České republiky.

[2] Městský soud žalobu v záhlaví citovaným usnesením odmítl. Zároveň zamítl žádost žalobkyně o ustanovení zástupce, rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, a o vrácení soudního poplatku žalobkyni. Důvodem pro odmítnutí žaloby byla její opožděnost. Městský soud shledal, že třicetidenní lhůta pro podání žaloby stanovená v § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců uplynula téměř dva měsíce před tím, než žalobkyně žalobu podala. Nepřisvědčil námitce, že žalobkyně podala v důsledku nedostatečného poučení ze strany žalované žalobu nejprve k Obvodnímu soudu pro Prahu 5 (dále jen „obvodní soud“), neboť tuto žalobu podal manžel žalobkyně S. D. a nikoli žalobkyně.

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[3] Proti usnesení městského soudu podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) kasační stížnost. Namítala, že poučení, jehož se jí dostalo v rozhodnutí žalované, mělo v souladu s § 4 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, obsahovat také informaci o možnosti soudního přezkumu a lhůtě, v níž lze proti rozhodnutí podat žalobu. Potřebu poučit stěžovatelku v tomto rozsahu měla žalovaná dovodit z osobních poměrů stěžovatelky, která je státní příslušnicí jiného státu, v právním řádu České republiky se zcela neorientuje a navíc se nachází v tíživé sociální situaci znemožňující jí uhradit potřebné právní služby. Jelikož poučení v rozhodnutí žalované nelze označit za „náležité, správné, řádné a srozumitelné“, nepředstavuje toto rozhodnutí spolehlivý podklad pro rozhodnutí městského soudu.

[4] Dle názoru stěžovatelky byla v zákonné lhůtě podána žaloba k obvodnímu soudu. Usnesením obvodního soudu sp. zn. 0 Nc 7586/2015 byla stěžovatelka poučena o možnosti zachování lhůty, pokud do jednoho měsíce podá žalobu k příslušnému správnímu soudu, což učinila. Městský soud tak měl žalobu meritorně projednat.

[5] Žalovaná se ke kasační stížnosti ve lhůtě k tomu stanovené nevyjádřila.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil, a dospěl k závěru, že není důvodná.

[7] Podle § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců musí být žaloba proti správnímu rozhodnutí vydanému podle tohoto zákona podána do 30 dnů od doručení rozhodnutí správního orgánu v posledním stupni. Zmeškání této lhůty nelze prominout. Ustanovení § 72 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) stanoví, že *jestliže soud rozhodující v občanském soudním řízení zastavil řízení proto, že šlo o věc, v níž měla být podána žaloba proti rozhodnutí správního orgánu, může ten, kdo takovou žalobu v občanském soudním řízení podal, podat u věcně a místě příslušného soudu žalobu ve správním soudnictví do jednoho měsíce od právní moc rozhodnutí o zastavení řízení.*

pokračování

V takovém případě platí, že žaloba byla podána dnem, kdy došla soudu rozhodujícímu v občanském soudním řízení.

[8] Nejvyšší správní soud si pro posouzení věci kromě spisu městského soudu vyžádal také spis obvodního soudu sp. zn. 0 Nc 7586/2015. Z uvedeného spisového materiálu vyplývá, že žalobou napadené rozhodnutí žalované bylo stěžovatelce doručeno do vlastních rukou dne 10. září 2015. Dne 7. října 2015 bylo obvodnímu soudu doručeno podání nazvané „žaloba“ podepsané S. D., kterým bylo napadáno „rozhodnutí mig. oddělení“ a k němuž byla přiložena kopie rozhodnutí žalované. Obvodní soud dospěl k názoru, že není k projednání a rozhodnutí věci věcně příslušný, a proto usnesením ze dne 8. října 2015, č. j. 0 Nc 7586/2015 – 7, vyzval účastníky řízení k vyjádření, zda souhlasí se zastavením řízení. Dne 27. října 2015 bylo obvodnímu soudu doručeno sdělení podepsané stěžovatelkou, v němž je uvedeno, že pan S. D. byl k podání žaloby k obvodnímu soudu vyzván svou manželkou, tedy stěžovatelkou, žalobu podal i jejím jménem, neboť se cítí být na svých právech též poškozen, je občanem České republiky a na rozdíl od své manželky hovoří plyně česky. Ve vyjádření je rovněž uvedeno, že „*věcně příslušným soudem je opravdu s největší pravděpodobností Městský soud v Praze, správní kolegium*“.

[9] Dne 5. listopadu 2015 vydal obvodní soud usnesení č. j. 0 Nc 7586/2015 - 12, kterým řízení o „*nejasném podání žalobce: S. D.*“ zastavil, neboť věc spadá podle § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. do pravomoci správních soudů. Součástí usnesení je i poučení, že žalobce „*může do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozhodnutí podat žalobu ve správním soudnictví, přičemž žalobci zůstávají zachovány účinky podání žaloby u soudu zdejšího*“ s tím, že věcně a místně příslušným je „*krajský soud dle bydliště žalobce*“. Usnesení obvodního soudu nabylo právní moci dne 8. prosince 2015.

[10] Dne 10. prosince 2015 byla městskému soudu doručena žaloba proti rozhodnutí žalované podaná stěžovatelkou (datovaná ke dni 22. listopadu 2015). Jak již bylo řečeno výše, městský soud žalobu stěžovatelky jako opožděně podanou podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. odmítl.

[11] Podstatou věci je otázka, zda lze účinky podání žaloby proti rozhodnutí žalované k obvodnímu soudu manželem stěžovatelky vztáhnout ve smyslu § 72 odst. 3 s. ř. s. i na žalobu podanou následně k městskému soudu stěžovatelkou. Nejvyšší správní soud předeseílá, že ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. mohl být pan S. D. aktivně legitimován žalobu proti rozhodnutí žalované podat, neboť v důsledku zamítnutí žádosti jeho manželky o povolení k přechodnému pobytu mohl být na svých právech zkrácen, navíc byl účastníkem řízení o této žádosti.

[12] Nejvyšší správní soud však nemůže přisvědčit stěžovatelce v tom, že včasnost její žaloby lze dovozovat od data podání k obvodnímu soudu jejím manželem. Ustanovení § 72 odst. 3 s. ř. s. totiž stanoví jasně, že po rozhodnutí soudu rozhodujícího v občanském soudním řízení o zastavení řízení proto, že měla být žaloba podána u soudu rozhodujícího ve správním soudnictví, může do jednoho měsíce s účinky zachování lhůty podat žalobu *ten, kdo takovou žalobu v občanském soudním řízení podal*. Ze spisu obvodního soudu 0 Nc 7586/2015 je zřejmé, že jako žalobce v tomto řízení vystupoval výhradně manžel stěžovatelky S. D., a to i přesto, že ve vyjádření doručeném obvodnímu soudu dne 27. října

2015 a podepsaném stěžovatelkou je uvedeno, že „žadatel pan D. byl k jeho žalobě vyzván svojí manželkou a účastníci řízení, paní O. H. a žalobu proto podal i jejím jménem.“ Změny v okruhu účastníků občanského soudního řízení upravuje § 92 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, který v prvním odstavci pro přistoupení další osoby do řízení na straně žalobce vyžaduje návrh žalobce a souhlas přistupující osoby. O přistoupení dalšího účastníka rozhoduje soud usnesením (§ 92 odst. 1 ve spojení s § 167 odst. 1 občanského soudního řádu). V řízení vedeném obvodním soudem pod sp. zn. 0 Nc 7586/2015 však ze strany jediného žalobce, tedy pana S. D., k návrhu na přistoupení dalšího účastníka řízení nedošlo, a proto nemohl obvodní soud o rozšíření počtu účastníků rozhodnout. Je tedy zřejmé, že stěžovatelka v nyní projednávané věci není tím, kdo napadl rozhodnutí žalované u soudu rozhodujícím v občanském soudním řízení. Stěžovatelka nemůže úspěšně argumentovat ani úmrtím svého manžela, neboť k němu došlo až několik měsíců po zahájení řízení u městského soudu. Proto je správný závěr městského soudu, že stěžovatelka podala žalobu proti rozhodnutí žalované opožděně, neboť se tak stalo až tři měsíce poté, co bylo stěžovatelce napadené rozhodnutí doručeno, a podmínky pro odmítnutí žaloby byly splněny.

[13] K námitce stěžovatelky, že žalovaná ji měla poučit o možnosti podat proti svému rozhodnutí žalobu včetně informace o soudu, u něhož musí být žaloba podána, Nejvyšší správní soud uvádí, že žádný právní předpis žalované tuto povinnost neukládá a nelze ji přímo dovodit ani ze stěžovatelkou namítaného § 4 odst. 2 správního řádu (analogicky lze poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. října 2003, č. j. 7 Ads 42/2003 – 25, vztahující se k již neplatnému zákonu č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů). V této věci je navíc zřejmé, že stěžovatelka a její manžel si byli možnosti domáhat se soudního přezkumu rozhodnutí žalované vědomi, neboť manžel stěžovatelky toto rozhodnutí u soudu – byť nepřislušného – napadl. To, že návrh na zahájení řízení u obvodního (civilního) a u městského (správního) soudu nebyl podán touž osobou, nelze odvozovat od absence poučení o možnosti soudního přezkumu v rozhodnutí žalované.

[14] V obecné rovině lze ovšem říci, že absence povinnosti správních orgánů poučit účastníky řízení o možnosti podat proti konečnému rozhodnutí žalobu k soudu rozhodujícímu ve správním soudnictví staví současnou právní úpravu správního řízení minimálně na hranici ústavnosti, což bylo již v minulosti kritizováno veřejným ochráncem práv (srov. souhrnné zprávy o činnosti veřejného ochránce práv za roky 2011 a 2012, dostupné na www.ochrance.cz). Nejvyšší správní soud je toho názoru, že pro účinnou garanci základního práva na přístup k soudu plynoucího z čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a čl. 36 Listiny základních práv a svobod by bylo přinejmenším vhodné, aby byli účastníci správního řízení s možností domáhat se přezkumu správního rozhodnutí v plné soudní jurisdikci seznámeni (k čemuž se jako nejvhodnější jeví právě poučení o opravných prostředcích v rámci samotného rozhodnutí), a to zejména tam, kde se činnost veřejné správy dotýká základních práv a svobod adresátů jejího působení a právní úprava soudního přezkumu správních rozhodnutí obsahuje odchylky oproti obecnému režimu podle soudního řádu správního, jako je tomu právě v režimu zákona o pobytu cizinců. V projednávané věci by však případné přerušování řízení a předložení věci Ústavnímu soudu k posouzení této otázky nemohlo na výsledku řízení nic změnit, neboť k odmítnutí žaloby městským soudem

pokračování

nedošlo, jak bylo výše uvedeno, v důsledku nedostatečného poučení stěžovatelky, ale proto, že žalobu k obvodnímu soudu podal manžel stěžovatelky a nikoli ona sama.

IV. Závěr a náklady řízení

[15] Nejvyšší správní soud tedy neshledal kasační stížnost důvodnou, pročež ji ve smyslu poslední věty § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Rozhodl tak bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s.

[16] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobkyně neměla úspěch ve věci, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná měla ve věci plný úspěch, nevznikly jí však žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti, a náhrada nákladů řízení se jí tudíž nepřiznává.

[17] Žalobkyně byla v řízení o kasační stížnosti zastoupena advokátem ustanoveným jí usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. září 2016, č. j. 6 Azs 184/2016 - 27. Odměnu za zastupování v tomto případě hradí stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s. věta první za středníkem). Ustanovenému zástupci byla přiznána odměna za tři úkony právní služby spočívající v první poradě s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení (§ 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů], seznámení se spisovým materiálem (§ 11 odst. 1 písm. f) ve spojení s § 11 odst. 3 advokátního tarifu] a sepsu doplnění kasační stížnosti (§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], za něž mu za každý náležitý odměna ve výši 3 100 Kč [§ 7 odst. 5 aplikovaný na základě § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu), celkem tedy 10.200 Kč. Ustanovený zástupce dále Nejvyššímu správnímu soudu doložil, že na první poradě se žalobkyní cestoval osobním automobilem tovární značky Toyota Avensis ze svého sídla v Brně do Prahy, přičemž délka cesty tam i zpět je dohromady 418 km. Podle § 1 písm. b) vyhlášky č. 385/2015 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad (dále jen „vyhláška“), aplikované na základě § 13 odst. 4 advokátního tarifu, činí sazba náhrady za 1 km jízdy u osobních silničních motorových vozidel 3,80 Kč; pro vzdálenost uvedenou zástupcem žalobkyně je celková výše náhrady 1.588,40 Kč. Z technického průkazu vozidla předloženého zástupcem dále vyplývá průměrná spotřeba paliva (automobilového benzínu s oktanovým číslem 95) 8,3 l na 100 km, což při uvedené vzdálenosti dává celkový objem spotřebovaných pohonných hmot 34,694 l. Podle § 4 písm. a) vyhlášky výše průměrné ceny za 1 litr automobilového benzínu s oktanovým číslem 95 činí 29,70 Kč. Náhrada za spotřebované pohonné hmoty tedy celkově činí po zaokrouhlení 1.030,40 Kč. Ustanovený zástupce žalobkyně nedoložil, že by byl plátcem daně z přidané hodnoty, celková výše přiznané odměny za zastupování a náhrady hotových výdajů činí po zaokrouhlení na celé koruny 12.819 Kč. Tato částka bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. listopadu 2016

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu